

SỐ 1620

LUẬN GIẢI QUYẾT

Tác giả: Bồ-tát Trần-na

Hán dịch: Tam Tạng Pháp sư Chân Đế Đồi Trần

Ba cõi chỉ lấy danh ngôn làm thể, do gượng phân biệt, chẳng phải thật có pháp nên không được xem là chân, do tự tánh của pháp theo môn nhận xét, vì sinh khởi trí không điên đảo nên lập luận này.

Sợi dây tưởng là rắn

Thấy dây là không cảnh.

Trong lúc trời tối, ở khoảng cách không xa, đối với hình dáng sợi dây leo thấy tưởng tự như tưởng rắn là bị cảnh lừa dối, chưa thấy rạch ròi, thì cho đó là rắn, sinh hiểu biết quyết định. Nếu thấy tướng khác của dây không như phân biệt vì luống dối sinh, nên hiểu biết trước kia là loạn biết, không có cảnh.

Nếu thấy dây đã rõ

Biết dây như biết rắn.

Nếu suy xét từng phần, phân tích cảnh của dây này, thì thể của dây không thật có, nếu không có thể thì biết dây này cũng như biết rắn, chỉ là loạn tri. Trong các phần của dây, cũng suy xét phân tích như vậy, vì thể tướng không thật có, đây là biết duyên dây và thành phần của dây là loạn biết.

Tất cả loại giả danh

Khi chọn lựa tự tánh

Giả danh từ tha khởi

Cho đến cảnh tục trí.

Y theo từng phần phân tích quán sợi dây... vì không thấy tự thể, cho nên cũng như biết rắn, chỉ là loạn biết, thật không có cảnh, tất cả

chỉ là giả danh, hữu pháp, bình, áo, người... cho đến cảnh tục trí tồn tại và phần sau rớt, trong đây giả danh của bình, áo... từ tha (phần khác) mà khởi. Phần sau rớt không phân tích khó thể hiện sự tách rời, đều không có tất cả loại giả danh. Phần sau rớt không phân tích, chỉ có một lân hư. Nếu là một đại, thì các đại khác và một đại đều không thể hiện hiện, vì không có tự thể, như sừng thỏ... cái khác của nó là thế nào? Là lân hư không thể lập làm một vật. Nếu có vật thì phải có phương hướng khác nhau, cũng như bình, áo... các vật bình, áo... là thế gian có, có sáu phương hướng khác nhau, nên hữu phần không thành một vật. Nếu lân hư là hữu, thì phải có sáu phương, đó là hữu phần không thành một vật. Nếu không thành một vật thì nhiều vật được thành, chẳng khác với bình áo..., cũng không có thật thể.

Người trí đối cảnh tục

Chớ khởi ý chân thật.

Vì ba cõi này chỉ có tán loạn, nếu người trí muốn cầu giải thoát, thì không nên khởi chấp là chân thật.

Hỏi: Có loạn thức hay không?

Đáp: Nếu ông nói tôi tin các vật bên ngoài như bình, áo... vì tự tánh không thật có, cho nên chỉ có loạn thức phân biệt, duyên không cảnh mà khởi. Vì sao? Vì người huyền hóa, thành càn-thát-bà... thật ra không có, loạn thức tương tự các huyền khởi nhưng chẳng phải không có, nghĩa đó không đúng, vì không thành tựu. Vì sao không thành tựu? Là vì như sự thấy không đúng như vậy. Loạn thức này tương tự không vật, vì vật không có thể. Làm sao thức có được? Như tự tánh của sở duyên trần, tự tánh của năng duyên cũng như vậy, trần sở duyên đã không, thì loạn thức không thể tự khởi, do công lực của tha, nhưng tha đã không thành thì nghĩa khởi đâu còn, vì nghĩa đó nên loạn thức có nghĩa, làm sao lập được? Đối với thế gian không giống như nhân sinh của hạt giống pháp này, nếu không có sự sinh mầm... mà quả có thì không có việc đó. Cho nên nói các thí dụ huyền hóa... cũng không thể lập.

Tất cả vật giả danh

Nếu tâm suy nghĩ kỹ

Dục hoặc... của người trí

Nên trừ như sợ rắn.

Cũng như vậy, đã nói, thức nơi ba cõi chỉ là giả danh, trừ các thô thức của bình, áo... ra, luyện tập tâm nhỏ nhiệm, như thế gian đã lập các vật bình áo... do giả danh mà có. Ý theo tâm thế tục, không trái với

sự này, sau đó vì dứt trừ tâm tục này mới khởi tâm nhận xét nhưng chỉ thấy chỉ có loạn thức, không có trần bên ngoài, nhân của loạn thức này không thành tựu cho nên dường như vô vật. Thể thì không thành tựu, nội ngoại đã là vô sở hữu, được lãnh hội pháp không là sự tạo tác của tất cả phân biệt. Các hoặc của dục... người trí dễ dứt trừ, ví như đối với sợi dây vọng khởi tưởng rắn mà sinh kinh sợ, nếu thấy sai biết quyết định biết là dây, thì có thể hết sợ về rắn. Do suy xét có thể khởi, thì tự tánh các trần của dục... dễ có thể trừ diệt, hoặc vọng của dục... cũng giống như vậy.

Người trí không trái đời

Tùy nói pháp thế gian

Nếu muốn dứt hoặc chướng

Y chân nên quán sát.

Như các vật như bình áo... của thế gian, tin có là không trái, hoặc nói để hiển bày người khác, như người trí này, trước tùy theo sự ấy, sau đó nói cầu giải thoát thì phải tu chân lý. Chọn lựa tự tánh của pháp thế gian, nếu như lý mà chọn lựa thì hoặc hiện khởi bị diệt, hoặc chưa khởi bất sinh, đó là dụng của lập luận.

